

Monumentnummer*: 517570

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 16 oktober 2001
Kadaster deel/nr 82823/145

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Maartensdijk De Bilt Utrecht

Locatiennaam Locatieomschrijving
Maartensdijk l. en r. Nw. Weteringsew, l. en r. Vuursche Dreef, Ten oost.v/dGroenekansew, ten westen van A 27

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Maartensdijk	N			2462
Hilversum	N			9921
Maartensdijk	N			2464
Hilversum	D			3847
Hilversum	D			4248
Maartensdijk	N			416
Maartensdijk	N			788
Hilversum	D			3853
Hilversum	D			3844
Hilversum	D			3850
Maartensdijk	E			1520
Maartensdijk	C			3446
Maartensdijk	C			3453

Omschrijving**

Inleiding

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

188 BOVENLEIDINGPORTALEN op het baanvak Utrecht-Hilversum welke in 1863 door de Hollandse IJzeren Spoorweg Maatschappij (HIJSM) werd aangelegd. In 1874 had alleen Maartensdijk een halte. In 1938 werden betonnen bovenleidingportalen ontworpen voor de elektrificatie van het twaalf kilometer lange baanvak vanaf de spoorwegovergang aan de Oude Amersfoortseweg in Hilversum tot in Utrecht bij het zwembad bij Blauwkapel. Er werd gekozen voor beton vanwege metaal schaarste. De bogen werden ontworpen door ingenieur J.L.A. Cuperus van de Nederlandse Spoorwegen en vervaardigd door Wernink's Betonmaatschappij te Leiden. De montage, vanaf 1941, gebeurde ter plaatse. Er werden 188 portalen vervaardigd in twee typen: open en gesloten. Deze gesloten portalen zijn in principe om de 1,5 kilometer geplaatst ter bevestiging van extra afspankabels. De open portalen spaarden materiaal en bevorderden het zicht op de seinen.

Omschrijving

Het baanvak Utrecht-Hilversum beslaat op het Maartensdijkse grondgebied ongeveer 6,9 kilometer en is van waarde vanwege de betonnen bovenleidingportalen. Het totaal aantal te beschermen portalen op het baanvak Utrecht-Hilversum, waarvan inbegrepen die op het grondgebied van de gemeente Hilversum, bedraagt 188. Ze zijn met uitzondering van de direct na de viaducten geplaatste portalen alle in gelijke hoofdvorm vervaardigd uit gewapend beton. De portalen hebben spitsboogvormige spanten en zijn geconstrueerd uit twee geprefabriceerde halve boogdelen die ter plaatse zijn gemonteerd op een betonnen voet. In totaal hebben 166 portalen een open raamwerkconstructie. 22 portalen zijn gesloten. De metalen geleiders in het hart van de boog zijn V-vormig.

Waardering

Het baanvak is van algemeen belang vanwege de bovenleidingportalen. Deze zijn van architectuurhistorische waarde vanwege de bijzondere hoofdvorm en als een nagenoeg gave en zeldzame reeks van geprefabriceerde betonnen bovenleidingportalen in Nederland. Van cultuurhistorische waarde vanwege de ontstaansgeschiedenis alsmede van ensemblewaarde vanwege de zeer bepalende situering in reeksvorm op de spoorlijn Utrecht-Hilversum, parallel aan de Provinciale- en rijksweg.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Weg(C)

Functie

Spoorbaan

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument